

Stefinee Pinnegar
Mary Lynn Hamilton

Bir Nitel Araştırma Türü Olarak Öz-Çalışma Uygulaması

Teori, Metodoloji ve Uygulama

Çeviri Editörü: Prof. Dr. Abdulkadir Uzunöz

 PEGEM
AKADEMI

Çeviri Editörü: Abdulkadir Uzunöz

Çevirenler: Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ - Doç. Dr. Fatma SAÇLI UZUNÖZ

Doktorant Fitnat TAVACI

BİR NİTEL ARAŞTIRMA TÜRÜ OLARAK ÖZ ÇALIŞMA UYGULAMASI
Teori, Metodoloji ve Uygulama

ISBN 978-625-8044-15-7

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

Kitabın orijinal adı: Self-Study of Practice as a Genre of Qualitative Research

Yazarlar: Stefinee Pinnegar, Mary Lynn Hamilton

Baskı sayısı: 1. Baskı

ISBN: 978-1-4020-9511-5

Yayınevi: Springer

© 2024, PEGEM AKADEMİ

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayınev**idir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır, indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 1000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

1. Baskı: Haziran 2024, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Tuğba Kaplan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sonçağ Yayıncılık Matbaacılık Reklam San Tic. Ltd. Şti.
İstanbul Cad. İstanbul Çarşısı 48/48 İskitler/Ankara
(0312 341 36 67)

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 47865

İletişim

Macun Mah. 204. Cad. No: 141/A-33 Yenimahalle/ANKARA
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: pegem@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

Ön Söz

Öz-çalışma, dünyayı anlamaya yönelik bir duruştur. Sosyal bilimlerin temelinde insan etkileşimi vardır ve bir kişi diğerini incelediğinde, diğeriyle ilişkili olarak öz, birincil odak haline gelir. Araştırmacılar biyografi yazarken, hikâye toplarken, tarih çalışırken, bir eylem araştırma döngüsü uygularken hatta ekonomik konuları incelerken; ortaya atılan sorular ve önerilen yorumlar, verilerin, literatürün ve belge kaynaklarının anlaşılması gibi araştırmacının zihninden ortaya çıkar. Başka bir deyişle sosyal bilimlerde kendimizi başkalarıyla ilişki içinde inceleriz ve sınıflar gibi belirli ortamlarda veya eğitim gibi daha genel ortamlarda fikirleri ileriye taşımak için anlayış kazanmaya çalışırız. Öz-çalışma metodolojisi ile uğraşan araştırmacılar, diğer araştırma paradigmasını, stratejileri veya yöntemleri reddetmezler. Aksine, araştırmacılar hem araştırmacı hem de araştırılan olarak konumlarını ve çalışmalarda merkezi bir role sahip olmalarını göz önünde bulundurarak bu yöntemleri titizlikle kullanırlar. Yaptığımız işi öz-çalışma olarak nitelendiririz. Çünkü verilerin toplanması ve çalışmanın sunumunda, özün ötekiyle ilişkisini çalışma odağının merkezi bir parçası haline getiririz. Bu kitap, Öğretim ve Öğretmen Eğitimi Uygulamalarının Öz-Çalışmasıyla ilgilenen araştırmacılar ve uygulayıcılar için Öğretim ve Öğretmen Eğitimi Uygulamalarının Öz Çalışması (Self Study of Teaching and Teacher Education Practices/S-STTEP) metodolojisini şeffaf hale getirmeye çalışmaktadır.

Bu kitabı, sonraki adımlar olarak algıladıklarımıza dikkat ederek S-STTEP topluluğu için düzenledik. Amerikan Eğitim Araştırmaları Derneği ve Kale Konferansı'nı (American Educational Research Association and the Castle Conference) (özellikle öz-çalışma akademisyenleri tarafından yapılan araştırmalara odaklanmış) içeren önceki konferanslara geri dönüp baktığımızda, öz-çalışma hakkında çok sayıda tanımlar, görüşler ve anlayışlar görmekteyiz. Daha da önemlisi, pek çok seviyede deneyimler görmekteyiz. Sonuç olarak teori ve uygulamaya bakış açımızı bu metne çeşitli şekillerde getiriyoruz. Teori-deneyim-uygulamanın karşılıklı güçlü ilişkisine inandığımız için öz ve uygulamayla ilgili teorik konuları tanıtarak başlıyoruz ve ardından teoriyi deneyime, uygulamaya ve tekrar uygulamaya geçirebileceğimiz yolları düşünmeye davet etmek için metin boyunca DURAKLIYORUZ.

Ancak ilk olarak, belirli bölüm rutinlerimiz var. Her bölümden önce düzenlediğimiz metinle ilgili sorular sunuyoruz. Ardından, her bölümden sonra bölümdeki kritik noktaların altını çizmek için çeşitli bilim adamlarından ilgili alıntılarını kullanarak bazı bağlantılar oluşturuyoruz. Ayrıca olasılıklar ve merak edilenlerle birlikte alıntı hakkında kısa bir tartışma veya yorum sunuyoruz. Diyaloğa, öz-çalışmanın özelliklerini ve uygulamalarını derinleştirmek için tasarlanmış etkinlikleri de dahil ediyoruz.

Metni bu şekilde düzenledik. Bölüm 1’de S-STTEP araştırma metodolojisinin keşfi için planımızı çerçeveselendiriyoruz. Bölüm 2’de uygulamayı ve uygulamanın araştırma için değerli bir odak noktası olabileceğini ele alıyoruz.

Bu noktada, araştırma tasarımına ve analizine rehberlik edebilen ve ayrıca potansiyel araştırma çabalarınızın başarısını düşünmeye yardım edebilen sorgulama ve analiz için çerçeveler sunmak amacıyla DURAKLIYORUZ. Ayrıca birimizin bu çerçeveleri nasıl kullandığını göstermek için çalışmamızdan bir örnek sunuyoruz.

Bölüm 3’te bir S-STTEP araştırmasının temeli olarak neyin gerçek olduğuna odaklanan bir ontoloji tartışmasına başlıyoruz. Sözlerimizi ve fikirlerimizi tamamlamak için bu sefer nitel araştırmanın daha geniş bağlamı içinde öz-çalışmayla ilgili bir tartışmayı dahil etmek için DURAKLIYORUZ. Burada diğer nitel araştırma metodolojilerinin yanı sıra S-STTEP araştırmasının yer aldığı kullanışlı bir grafik sunuyoruz.

Bölüm 4’te S-STTEP araştırmasındaki diyalogu ve onun değerini keşfediyoruz. Bu bölümün sonunda, diyalog hakkında sunulan fikirlerin uygulamalarını ve tanımları gerektiren bir etkinlik sunuyoruz.

Metnin bu noktasında tekrar DURAKLIYORUZ. Bu sefer S-STTEP araştırmasının belirlenmesine yardımcı olacak bir etkinlik sunuyoruz. Sunulan bu etkinlik, LaBoskey (2004) tarafından önerilen öz-çalışmanın özelliklerini araştırır ve önceki bölümlerde sunulan fikirlerin uygulanmasını gerektirir. Sonraki iki bölüm (Bölüm 5 ve 6) daha çok S-STTEP araştırması yürütme ve tamamlama günlüğüne odaklanmaktadır. Bu tür çalışmaları yürütenler, veri toplama stratejilerinin ve analitik süreçlerin S-STTEP araştırmasına özgü olmadığını oldukça hızlı bir şekilde fark ederler. Aslında, S-STTEP araştırmacıları, veri toplama için tipik stratejilerde değişiklikler yaparlar çünkü veriler, öz ve ötekinin yanı sıra bu ikisi arasındaki perspektiften uygulama kanıtlarını yakalamalıdır. Öz ve öteki arasındaki çatışma, işbirlikçilerin ortaklığı ve bilmenin temeli olarak diyalog nedeniyle veri analizi ve yorumlanmasında özel sorunlar ortaya çıkmaktadır. Veri analizi teknik-

lerini genel olarak tanımlıyor ve açıklıyoruz. Ardından bu endişelerin nasıl karşılandığına katılan S-STTEP araştırmacılarının ek endişelerini dile getiriyoruz. Burada diyalog hakkındaki anlayışları pekiştiriyor ve diyalogun araştırma sürecimizi nasıl bilgilendirdiğini inceliyoruz.

Bölüm 5 ve 6 arasında, sorgulama ve analitik çizelgelerin çerçevesini yeniden gözden geçirmek için tekrar DURAKLIYORUZ. Araştırmacılar seçilen konulara ilişkin düşüncelerinde ilerleme kaydettiklerinde, ne, nerede, nasıl ve benzer soruları daha derin bir şekilde yeniden değerlendirmek uygun hale gelir. Yine içimizden birinin bu araçları kullanarak çalışmalarında nasıl ilerlediğini tartışıyoruz.

Etik ve değer sorunları, 7. Bölüm'deki tartışmamızın bir parçası olmaktadır. Burada bu terimler ve ilgili anlamları üzerine gerilimleri ele alıyoruz. Örneğin, deneyim otoritesi ile akıl otoritesi arasındaki boşlukların yanı sıra geçerlilik ve güvenilirlik arasındaki ilişkileri (varsa) keşfediyoruz. Çerçevelerimizi ve analizlerimizi yeniden incelemek için DURAKLARIZ. Örneğimizdeki noktaları tekrar gözden geçiriyor ve örneğimizin nihai resmi dokümanlarını ekliyoruz. Bunu mükemmel bir örnek olarak değil, başlangıçtan yayımlanmış çalışmaya kadar olan gelişimin bir örneği olarak sunuyoruz. Son olarak bu S-STTEP'e rehberlik eden iki çerçevenin bu çalışmayı nasıl bilgilendirdiğini inceliyoruz.

Sonuç bölümümüz olan 8. Bölüm'de, fikirlerimizi bir araya getirmek için metin boyunca belirtilen noktalara geri dönüyoruz. Ardından, son bir DURAKLAMA'da genel nitel araştırma ve öz-çalışma metodolojilerinin bir karşılaştırmasını sunuyoruz. Özellikle, S-STTEP araştırmasının bu çalışmayı geliştirmek için genel nitel araştırma stratejilerini nasıl genişlettiğini ele alıyoruz.

Eklere önemli bulduğumuz üç maddeye yer veriyoruz. İlk olarak, 5. Bölüm'den sonraki bilgilerle bağlantılı olan Castle Proceedings (Kale Bildiri Kitabı) okumalarını seçtik. İkinci olarak, Kurumsal Araştırma Kurulları/KAK (Institutional Research Boards/IRBs) ile ilgili kısa bir vaka ekledik. S-STTEP araştırmacıları olarak deneyimimizde, KAK beklentilerine nasıl yaklaşılabileceği konusunda giderek daha fazla meslektaşımızın ilgilendiğini görüyoruz ve ilgili bilgileri dahil etmenin önemli olduğunu düşünüyoruz. Bu amaçla, KAK/IRB ile çalışmayı temsil eden bir kuruma ait vaka sunuyoruz. Üçüncüsü, hızlı başvuru için bir sözlük ekledik. Burada metin boyunca kullanılan terimlerin kısa tanımlarını sunuyoruz.

Topluluğumuza hitap etme arzumuz nedeniyle metnimizde zamir kullanımıyla, özellikle de “siz” zamirinin kullanımıyla boğuştuk. Topluluğumuzu sohbet sırasında yanımızda hayal ettiğimiz için –acemi ve

deneyimli– bazen “sen” zamirini ayrıcalıklı bir “sen” veya ebeveyn “sen” olarak değil, meslektaşça bir “sen” olarak kullandık – “bunu düşününebilirsin meslektaşım” gibi. Bazen metinlerimizde sadece üzerinde düşünülmesi gereken fikirler sunuyoruz. Diğer zamanlarda ise siz okuyucuyu araştırmamıza katılmaya davet ediyoruz.

Araştırmacılar ve meslektaşlar olarak uzun yıllar birlikte çalıştık. Bu metinde S-STTEP kapsamındaki çalışmalar hakkında nasıl düşündüğümüzü paylaşıyoruz. Akademisyen topluluğumuzu göz önünde bulundurarak, bu metni sorulara cevap veya araştırmaya devam etmenin yolu olarak sunmuyoruz. Aksine sohbeti ilerletmek için öz-çalışma etrafındaki fikirlerle boğuşmaya devam etmenin bir yolu olarak metnimizi sunuyoruz. Öz-çalışma konusunda ister deneyimsiz ister deneyimli olun, fikirlerimizi çalışmalarınızı ilerletecek şekilde kışkırtıcı bulacağınızı umuyoruz.

Not: Öz-çalışma araştırmacıları olarak uygulamaların iyileştirilmesi konusunda kararlıyız. Her ne kadar bu metinde uygulamanın iyileştirilmesi ifadesini kullanacak olsak da bu metnin başından itibaren uygulamanın tüm insanların yararına olacak şekilde, adil ve her bireye onurlu, insani ve dürüst davranacak şekilde iyileştirilmesini kastettiğimizi açıklığa kavuşturalım. Ayrıca, uygulamaların iyileştirilmesi, herhangi birinin diğeri üzerindeki tahakkümünü, sömürüsünü ve ayrımcılığını ortadan kaldırma taahhüdünü ve çeşitliliğin birçok yönüne karşı duyarlılığı içerir. LaBoskey’nin uyardığı gibi:

Tüm öğrencilerimizi ve öğrencilerimizin öğrencilerini önemseydiğimiz için uygulamayı geliştirme iddiasını ciddiye alırsak sınıflarımızda, kurumlarımızda ve toplumlarımızda var olan mevcut eşitsizlikleri kabul etmemiz gerekir. Bu da sosyal adalet gündeminin yönlendirdiği yollarla, bu bağlamların ve kendimiz de dâhil olmak üzere bunları destekleyen ve sürdüren bireylerin dönüşümüne aktif olarak katılmamızı gerektirecektir.

Öğretmen eğitimcilerinin ve diğerlerinin de ilgisini ciddiye alarak uygulamanın geliştirilmesini ele aldığımızda, LaBoskey (2004a, s. 1181) tarafından ifade edilen “açık niyetlilik” ile başladığımızı eklemek isteriz.

Provo, Utah

Stefinee Pinnegar

Lawrence, Kansas

Mary Lynn Hamilton

Çeviri Editörünün Ön Sözü

Nitel araştırma yaklaşımlarının içerisinde yer alan öz-çalışma (Self Study) Deseni son yıllarda dünyada olduğu gibi ülkemizde de ilgi görmektedir. Öz-çalışma araştırmacının kendisini araştırmasıdır. Yani araştırmacı hem araştırmacı hem de araştırılan rolüne sahiptir. Öz-çalışma öğrencilerin öğrenmesi ve öğretmenlerin öğretiminin doğasıyla ilgilidir; öğretmene ve öğretmen eğitimcilerine yol gösterir. Bu nedenle Öz-çalışma türündeki çalışmalar, öğretmen eğitimcileri için giderek önem ve değer kazanmaktadır.

Araştırma yöntemlerine ilişkin telif ve çeviri kitaplar, makaleler her geçen gün ülkemizde artış göstermesine rağmen öz-çalışmaya ilişkin kaynaklar oldukça sınırlıdır. Hatta bu çeviri kitap öz-çalışmaya ilişkin ülkemizdeki ilk kitap olma özelliği taşımaktadır.

Bir Nitel Araştırma Türü Olarak Öz-çalışma Uygulaması: Teori, Metodoloji ve Uygulama adlı bu kitap; lisans ve lisansüstü öğrenim gören öğrenciler, araştırmacılar ve öğretmenler için kıymetli bir kaynak olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu iddiamızın kaynağı kitabın, teori ve metodolojinin yanında birçok kaynağın aksine uygulama sunmasıdır. Kitap sekiz bölümden oluşmaktadır. Bu bölümler sırasıyla şu şekilde sıralanmaktadır: Öz-Çalışmaya Ulaşma; Öğretim ve Öğretmen Eğitimi Uygulamalarının Öz-Çalışması Araştırmalarında Öz Öteki ve Uygulama; Uygulama Soruları; Öğretim ve Öğretmen Eğitimi Uygulamalarının Öz-çalışmasında Bağlam ve Diyalog; S-STTEP Araştırmalarında Veri Toplama Yöntemleri; S-STTEP Araştırmalarında Veri Analizi ve Yorumlama; Güvenirlik Oluşturarak ve Güvenilir Olarak S-STTEP Araştırmasına Değer Katmak; S-STTEP Araştırması Yürütmek İçin Pragmatik ve Teorik Sonuçlar.

Her çalışmada, her çeviride olduğu gibi bu çalışmada da azami özen gösterilmesine rağmen eksiklikler vardır. Siz araştırmacı ve okurların kitap üzerinde yaptığı incelemeler neticesinde tespit edeceği eksiklikler için geri bildirimde bulunması çalışmanın iyileştirilmesinde değerli katkı sağlayacaktır.

Bu kitabın çevirisinde eşsiz emeği olan Sayın Doç. Dr. Fatma SAÇLI UZUNÖZ ve Sayın doktorant Fitnat TAVACI'ya, kitabın Türkçe okumalarını yapan doktora öğrencilerim Sayın Emine YALMAN, Sayın İlknur TOY ve Sayın Sinan ŞAHİN'e, kitabın çevirisini titizlikle inceleyip geri bildirim, dönüt ve önerilerde bulunan Sayın Prof. Dr.

Kasım KIROĞLU'na, kitabın çevirisi için imkân sağlayan, böylece Türkçe çevirisi ile ülkemiz araştırma literatürüne katkı sağlayan Pegem Akademi Yayınevi Yönetim Kurulu Başkan Yardımcısı Servet SARIKAYA ve tüm kurum çalışanlarına sonsuz teşekkürlerimi sunarım..

Çeviri Editörü

Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ

Çeviri Editörü Hakkında

Prof. Dr. Abdulkadir UZUNÖZ

Lisans ve yüksek lisans eğitimini Karadeniz Teknik Üniversitesinde, doktora eğitimini ise Dokuz Eylül Üniversitesinde almıştır. Uzunöz, öğrenme ve öğretme yaklaşımları, kavram öğretimi, değer öğretimi, beceri öğretimi, hizmetçi eğitim, ölçek geliştirme gibi konularda çalışmaktadır. Uzunöz; AB, TÜBİTAK, Kalkınma Ajansı ve BAP olmak üzere birçok projede yürütücü ve araştırmacı olarak görev almıştır. Bununla birlikte ulusal ve uluslararası birçok bildiri, makale, kitap, kitap bölümü ve kitap editörü olarak eserler vermiştir. Ayrıca, Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisinin (The Journal of International Social Sciences Education) sahibi ve editörüdür. Uzunöz, üniversite kariyerinde şu ana kadar genel sekreterlik, anabilim dalı başkanlığı, bölüm başkanlığı, dekan yardımcılığı, eğitim fakültesi dekanlığı, rektör danışmanlığı, fakülte kurul ve yönetim kurulu üyeliği, yüksekokul yönetim kurulu üyeliği, üniversite senato üyeliği, üniversite yönetim kurulu üyeliği gibi idari görevlerde bulunmuştur. Uzunöz, kendisi gibi akademisyen olan Doç. Dr. Fatma Saçlı Uzunöz ile evli olup Alpin ve Alin isimlerinde iki kız babasıdır.

İletişim: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Nevşehir, Türkiye, uzunozak@gmail.com, a.uzunoz@nevsehir.edu.tr

ORCID No: 0000-0002-4130-4612

Çevirenler Hakkında

Doç. Dr. Fatma SAÇLI UZUNÖZ,

Lisans, yüksek lisans ve doktora eğitimini Hacettepe Üniversitesinde almıştır. Saçlı Uzunöz, eleştirel düşünme, öğretim yöntemleri, yaratıcı drama, öğretmen nitelikleri, fiziksel aktivite ve teknoloji destekli eğitim gibi konularda çalışmalar yürütmektedir. Pek çok ülkede ziyaretçi araştırmacı olarak bulunan Saçlı Uzunöz; AB, Kalkınma Ajansı ve Üniversite (BAP) Destekli projelerde yürütücü ve araştırmacı olarak görev almış, ulusal ve uluslararası kongrelere başkanlık etmiştir. Ulusal ve uluslararası bilimsel dergilerde makalesi, kitap bölümü ve kongre bildirisi olan Saçlı Uzunöz ayrıca kitap ve dergi editörlüğü ile dergi hakemliği görevleri de yürütmektedir. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Spor Bilimleri ve Teknolojisi Yüksekokulunun Kurucu Müdürü olan Saçlı Uzunöz, bölüm başkanlığı, yüksekokul kurul ve yönetim kurulu üyeliği ve üniversite senato üyeliği gibi idari görevlerde bulunmuştur. Saçlı Uzunöz, Prof. Dr. Abdulkadir Uzunöz ile evli olup Alpin ve Alin isimlerinde iki kız annesidir.

İletişim: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Antrenörlük Eğitimi Bölümü, Nevşehir, Türkiye, fatmasaclic@gmail.com, fsaclic@nevsehir.edu.tr

ORCID No: 0000-0002-2246-4952

Fitnat TAVACI

Lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İngiliz Dili Eğitiminde ve yüksek lisans eğitimini Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İngiliz Dili ve Edebiyatında tamamlamıştır. Doktora eğitimine Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalında devam etmektedir. Tavacı, karşılaştırmalı eğitim, kanıt temelli öğrenme, sosyal bilgiler öğretiminde özel eğitim, değer ve beceri öğretimi, hizmetçi eğitim, ulusal ve uluslararası proje geliştirme ve proje döngüsü yönetimi gibi konularda çalışmaktadır. Tavacı; AB Erasmus+, IPA, COSME, Horizon2020, TÜBİTAK, eTwinning, Kalkınma Ajansı ve Bakanlıklar olmak üzere birçok projede yürütücü ve araştırmacı olarak görev almıştır. Bununla birlikte ulusal ve uluslararası bildirileri, makaleleri, poster sunumu ve kitap bölümü bulunmaktadır. 2009 yılında Milli Eğitim Bakanlığında öğretmenlik görevine başlayan Tavacı, 2009-2010 yılları arasında Comenius Asistanlığı Programı ile İtalya'nın Torino şehrindeki okullarda 6 ay dil asistanlığı yapmıştır. Comenius Hizmetiçi Eğitim, Grundtvig Çalıştayı, Salto Youth ve Pestalozzi programlarıyla Avrupa'nın birçok ülkesinde bulunarak uluslararası çalışmalar yapmıştır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca ve Rusça bilmektedir.

İletişim: Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, doktora öğrencisi, Nevşehir, Türkiye, drfitnattavaci@hotmail.com

ORCID No: 0000-0003-1588-6919

İçindekiler

Ön Söz.....	iii
Çeviri Editörünün Ön Sözü.....	vii
1 Öz-çalışmaya Ulaşma.....	1
Bağlantılar Kurmak.....	11
2 Öğretim ve Öğretmen Eğitimi ve Uygulamalarının Öz-çalışması Araştırmalarında Öz, Öteki ve Uygulama	12
Bağlantılar Kurmak.....	44
DURAKLAMA.....	45
Araştırma Planlama Çerçevesinin ve Analiz Çerçevesinin Tanıtımı	45
Araştıran Zihinler: Bir Analitik Araştırma Aracı	48
Mary Lynn'in Örnek Planlayıcısının Tanıtımı	53
Araştırma Çerçevesi Örnek - Mary Lynn'in Planlayıcısı.....	53
3 Uygulama Soruları.....	56
Bağlantılar Kurmak.....	79
DURAKLAMA.....	80
Öz-çalışmayı Nitel Araştırma İçerisinde Konumlandırmak.....	80
4 Öğretim ve Öğretmen Eğitimi Uygulamalarının Öz-çalışmasında Bağlam ve Diyalog	95
Bağlantılar Kurmak.....	113
ETKİNLİK	114
Diyalogu Bilmenin Temeli Olarak Keşfetmek	114
DURAKLAMA.....	117

Araştırma Tasarımı: Bir S-STTEP Tanımlayabilir misiniz?	117
5 S-STTEP Araştırmalarında Veri Toplama Yöntemleri	122
Bağlantılar Kurmak	162
ETKİNLİK	163
Uygulama İçin Bilgi-Uygulamadaki Bilgi-Uygulamaya Ait Bilgi (Knowledge-for-Practice-Knowledge-in-Practice-Knowledge-of-Practice)	163
DURAKLAMA	166
Araştırma ve Analiz Çerçevesinin Yeniden Değerlendirilmesi	166
6 S-STTEP Araştırmalarında Veri Analizi ve Yorumlama	174
Bağlantılar Kurmak	186
7 Güvenirlik Oluşturarak ve Güvenilir Olarak S-STTEP Araştırmasına Değer Katmak	187
Bağlantılar Kurmak	197
DURAKLAMA	198
Çerçevesinin Yeniden İncelenmesi ve Çalışmanın Sunulması	198
8 S-STTEP Araştırması Yürütmek İçin Pragmatik ve Teorik Sonuçlar	207
Bağlantılar Kurmak	215
DURAKLAMA	216
Genel Nitel Araştırma ve S-STTEP Metodolojilerinin Karşılaştırılması	216
Kaynaklar	220

Ek A: Uygulama İçin Bilgi- Uygulamaya Ait Bilgi- Uygulamadaki Bilgi Etkinliklerine Yönelik Okumalar ...	239
Ek B: Kurumsal Araştırma Kurulları (Institutional Review Boards/IRBs) ile Çalışmak	270
Ek C: Terimler Sözlüğü	273
Yazar Dizini	279
Konu Dizini.....	283

Bağlantılar Kurmak

...araştırma, değişmeyen nihai bir gerçekliğe dair bulgularla sonuçlanan dış görünüşlerin saptanmasıyla son bulan, dış görünüşlerin “perde arkasını” araştırmak değildir. Bunun yerine araştırma, bir deneyim akışı içinde, daha sonra gelecekteki deneyimin bir parçası haline gelecek yeni ilişkiler üreten bir eylemdir. Bu aynı zamanda sorgulamanın sınırlarını da sorunsallaştırır. Eğer deneyim devam ediyorsa, araştırmamız için belirlediğimiz ilk parametrelerin her biri de, devam eden araştırmalar sırasında sorgulanabilecek ve sorgulanması gereken bir ilişki biçimidir (Clandinin ve Rosiek, 200, s. 41).

Dikkate Alınacak Bağlantılar

S-STTEP araştırması bağlam, içerik ve sürecin merkezinde yer alır. Bu tür bir araştırma, bu üç yönü kendi bakış açımızdan sorgularken aynı zamanda uygulamamızdaki diğer(ler)inin deneyimlerini de göz önünde bulundurmaya içerir. Bu alıntının bize gösterdiği gibi, uygulamalarımızı anlamak değişmeyen bir gerçekliğin maskesini düşürmek değildir, bunun yerine, eylemlerimizin yeni ilişkiler, yeni uygulamalar ve gerçekliğimize dair yeni anlayışlar yarattığını bilerek hareket ettiğimiz bir deneyim sürecine anlam vermektir. Bu süreç içindeki duruş biçimimiz sürecin sınırlarını belirler, hareket etme biçimimiz ise uygulamalarımıza dair sorgulamamızı şekillendirir. Deneyimlerimiz dâhilinde, çalışmamızın akışkan ve birbiriyle çatışan parametreleriyle kurduğumuz etkileşimler bildiklerimizi, nasıl bildiğimizi ve neyi bildiğimizi anlamaya götürür. Önsözümüz bizi tarihsel bir deneyim akışı içinde konumlandırmakta, bu yer ve zamanda bu noktaya nasıl geldiğimizi açıklamaktadır.

Merak Edilenler ve Sorular

Burada, eğer deneyim devam ediyorsa, onu nasıl anlamlandırabileceğimizi merak ediyoruz. Sizden kendinize şunu sormanızı istiyoruz:

- Uygulamayı yapılandırma sürecinin merkezinde olmanın öz-çalışma uygulaması üzerinde nasıl bir etkisi vardır? Sorgulayın.

Bölüm 1

Öz-çalışmaya Ulaşma

Sorular

- *Öz-çalışmaya Nasıl Ulaşırız?*
- *Neden Uygulamayı Özellikle Uygulamaya Katılan Kişilerin Bakış Açısıyla İnceleriz?*
- *S-STTEP Araştırma Konuları İçin Soru Geliştirme Görevini Neler Destekler?*
- *Paradigma Olarak Kendimizi Nasıl Konumlandırıyoruz?*
- *Diyalog Kullanımı Bilmenin Temeli Olarak Değeri Nasıl Teşvik Eder?*
- *Araştırma, Etik ve Değerlere İlişkin Düşünceler Nasıl Bilgilendirir?*
- *Hangi Yeniden Değerlendirmeler Bize Yol Gösterebilir?*

Bu bölümde metnimiz için bir plan sunuyoruz. Bazı araştırmacılar öz-çalışma metodolojisini tartışmalı olarak görürler. Bunun bir nedeni, öz-çalışma metodolojisi ile öğretim ve Öğretmen Eğitimi ve Uygulamalarının öz-çalışması (S-STTEP)¹ araştırmacıları tarafından kullanılan araştırma yöntemleri ve stratejileri arasında bir kopukluk olduğu algısıdır. Bir diğeri, uygulamalı öz-çalışma araştırması için tek bir tanım üzerinde mutabakat eksikliğidir. Öz-çalışma metodolojisine ilişkin cevapların bizde olduğunu iddia etmemekle birlikte bu metni anlayışlarımızı sunmak ve bu şekilde S-STTEP araştırmasını öğretime ve öğretmen eğitimine katkıda bulunan araştırmaların ortasına yerleştirmek için kullanıyoruz. Yukarıdaki soruların da işaret ettiği gibi uygulama, ontoloji ve diyalog konuları bu metnin merkezinde yer alacaktır. Sorulardan daha az anlaşılan ancak metinde önemli olan, bu çalışmanın güncellik –örneğin araştırma stratejileri– yönleridir. Bu bölümü, aşağıdaki çalışmayı çerçevelemek için kullanıyoruz.

Öz-çalışma metodolojisi, akademi tarafından kabul edilebilir görünenlerin, uygulamaya ilişkin ortaya çıkan sorulara yanıt vermediği bir dönemde ortaya çıkmıştır. Aslında bazı araştırmacılar metodoloji, uygulama ve bilgiye sahip olma ile ilgili kabul edilmiş varsayımları sorgulayarak şu gibi konulara kafa yormuşlardır: Uygulayıcılar deneyimlerini bilgi olarak sayılabilecek şekillerde mi anlıyorlardı yoksa sadece deneyimin dışında duran araştırmacılar mı bilgi tabanına katkıda

bulunan şeyleri belirleme yetkinliğine sahipti? Öğretmen eğitiminde, öğretim ve öğretmen eğitimcileri ile ilgili sorular, uygulama ve sınıfların dışında bulunanların, uygulama ve sınıf içinde bulunanlar tarafından üstlenilen araştırmaların geçerliğine ilişkin soruları gündeme getirmesiyle ortaya çıkmıştır.

Aslında, bilginin sahipliğine ilişkin sorular ile belirli bilginin iddialarına ve bu iddiaların neye benzemesi gerektiğine ilişkin sorular, eğitimin hangi dallarının öğretim ve öğretmen eğitimi hakkında bilgi iddia edebileceğine ilişkin sorular gibi bu tarihsel süreçten ortaya çıkmıştır. Bu sorular epistemolojik sorular olsa da son zamanlarda öz-çalışmayı bir metodoloji olarak kurmanın temelde ontolojiye yönelik bir bakışı merkeze aldığını fark ettik. Temel soru aslında bilgi iddiasından ziyade var olanla ilgilidir.

Araştırmayı öğretim ve öğretmen yetiştirme alanında yürütenler, kendilerini öğretmen veya öğretmen eğitimcisi olarak görmüyorlardı. Amerika Birleşik Devletleri'nde 1950'lerde öğretmen eğitimi, özellikle 1940'ların sonlarında önce Amerikan Öğretmen Eğitimi Kolejlere Birliği'nin (American Association of Colleges for Teacher Education/AACTE) ve ardından 1950'lerde Ulusal Öğretmen Eğitimi Akreditasyon Konseyi'nin (National Council for Accreditation of Teacher Education/NCATE) ortaya çıkmasıyla birlikte oldukça tartışmalı bir konu haline gelmiştir. Şimdiye kadar öğretmenlerin büyük bir kısmını sağlayan Şimdiye kadar öğretmenlerin büyük bir kısmını sağlayan Liberal Arts Kolejlere (Liberal Arts Colleges), kendilerinin profesyonel eğitim okulları ve yeni standartlar karşısında geride kaldıklarını gördüler. Özünde öğrenim parası vardı, elbette, ancak ideolojik olarak öğretmen eğitimindeki büyük tartışma; öğretmenlerin güçlü bir Liberal Arts geçmişine sahip olarak mı yoksa uygulama merkezli bir müfredata sahip olarak mı en iyi şekilde hazırlanacağına odaklanmıştır. Nihayetinde eğitim okulları/kolejlere kazandı çünkü savaş sonrası çocuk nüfusu liberal sanatlar kolejlere akın etmeye başlamıştı (üniversiteler ve eğitim okulları arasındaki ilişkinin tarihi için bkz. Clifford ve Guthrie, 1988 veya Labaree, 2008).

1970'lerden önce, eğitim üzerine bilimsel araştırmalar, literatüre katkıda bulunan tarih, felsefe, sosyoloji, antropoloji gibi diğer disiplinler ile birlikte psikolojinin egemenliğindeydi. Tüm bu disiplinler eğitime bağlamsal teori sağlasa da az sayıda yazar doğrudan öğretim uygulamalarına odaklanmıştır (Lagemann, 2000). Bu bakış açısı ve odak noktasındaki değişim, ilk olarak öğretimi inceleyen araştırma merkezlerinin geliştirilmesiyle (bir kez Michigan Eyaleti'nde ve daha şimdilerde University of Wisconsin, Madison'da) ve yaklaşık olarak